

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2015

YEARBOOK

2015

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2015
YEARBOOK

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Нина Даскаловска
проф. д-р Махмут Челик
доц. д-р Ранко Младеноски
м-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Луси Караниколова
проф. д-р Толе Белчев
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Марија Кусевска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Марија Кукубајска
доц. д-р Драгана Кузмановска
виш лектор м-р Снежана Кирова
м-р Весна Коцева

Главен уредник

доц. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
лектор м-р Биљана Петковска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“–Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph. D.
Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Mahmut Celik, Ph.D.
Docent Ranko Mladenoski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M. A.

Editorial staff

Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Lusi Karanikolova, Ph. D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Marija Kusevska, Ph.D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Marija Kukubajska, Ph.D.
Docent Dragana Kuzmanovska, Ph.D.
Senior Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Docent Svetlana Jakimovska, Ph.D.

Editor in chief

Docent Eva Gjorgjievska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Lecturer Biljana Petkovska, M.A.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Stip
Faculty of philology
Krste Misirkov 10-A
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

д-р Марија ЛЕОНТИЌ ПОТЕКЛЮ, АДАПТАЦИЈА И СЕМАНИКА НА ТУРСКИОТ СУФИКС -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija LEONTIC, Ph. D. ORIGIN, ADAPTATION AND SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) IN TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE	11
Делфина ЈОВАНОВА НИКОЛЕНКО д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА СЕМАНИКАТА НА ЈАЗИКОТ ВО РУБРИКАТА „САКАМ ДА КАЖАМ“ ВО ДНЕВНИОТ ВЕСНИК „ВЕСТ“ Delfina JOVANOVA NIKOLENKO I Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD THE SEMANTICS OF THE LANGUAGE IN THE RUBRIC „SAKAM DA KAZAM“ IN THE DAILY NEWSPAPER „VEST“	21
д-р Јаготка СТРЕЗОВСКА д-р Билјана ИВАНОВСКА ЛИНГВИСТИЧКИ ОСВРТ КОН ТУЃИТЕ ЗБОРОВИ И ЗАЕМКИТЕ ВО СТРУЧНИОТ ЛЕКСИЧКИ ФОНД НА ЈАЗИКОТ д-р Jagotka STREZOVSKA, PhD д-р Biljana IVANOVSKA, PhD LINGUISTIC REVIEW TOWARDS FOREIGN AND LOANWORDS IN THE PROFESSIONAL LEXICAL LANGUAGE FOND.	29
м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА м-р Крсте ИЛИЕВ ВЛИЈАНИЕТО НА ИНТЕРНЕТОТ ВРЗ ЈАЗИЧНАТА КУЛТУРА, КОГНИТИВНИОТ И АКАДЕМСКИОТ РАЗВОЈ НА МЛАДИТЕ Natalija POP ZARIEVA Krstе ILIEV THE INFLUENCE OF THE INTERNET ON THE LANGUAGE CULTURE, THE COGNITIVE AND ACDEMIC DEVELOPMENT OF THE YOUNG	39
м-р Македонка ДОДЕВСКА д-р Веселинка ЛАБРОСКА ПРЕГЛЕД НА ЛЕКСИКАТА НА ОВЧЕПОЛСКИОТ ДИЈАЛЕКТ И НА СЛОВЕНЕЧКОГОРИШКИОТ (ГОРИЧАНСКИ) ДИЈАЛЕКТ СПОРЕД ПОТЕКЛОТО Makedonka DODEVSKA, Mr. Veselinka LABROSKA, Ph. D. THE REVIEW OF THE LEXICAL VOCABULARY OF THE OVCHE POLE DIALECT AND SLOVENIAN GORISHKI – GORICHANSKI DIALECT	47

д-р Билјана ИВАНОВСКА д-р Марија КУСЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА м-р Татјана УЛАНСКА д-р Лилјана МИТКОВСКА Моника ЦЕНОВА Викторија КРСТЕВСКА ПРОЕКТОТ „УЛОГАТА НА ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ИНСТРУКЦИИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ И НЕГОВО ПРЕТСТАВУВАЊЕ	53
д-р Марија КУСЕВСКА УЛОГАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО УБЛАЖУВАЧИ ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija Kusevska USE OF MODAL VERBS FOR MITIGATION IN ENGLISH AND MACEDONIAN	61
д-р Светлана ЈАКИМОВСКА МЕТОДИ НА ТЕРМИНОЛОШКАТА РАБОТА Svetlana JAKIMOVSKA, Ph. D. TERMINOLOGY METHODS	71
д-р Даринка МАРОЛОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА ПОВЕКЕЗНАЧНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Darinka, MAROLOVA Dragana KUZMANOVSKA AMBIGUITY IN MACEDONIAN AND IN GERMAN LANGUAGE	81
Assist. Prof. Marija EMILIJA KUKUBAJSKA, PhD Tatjana Plievska, M.A. candidate A FABIAN SOCIETY, FRANKFURT SCHOOL: UTOPIA, DYSTOPIA, “REALITY”	91
Катерина, СТОЈАНОВСКА д-р Марија, КУСЕВСКА ПИЦИН И КРЕОЛСКИ ЈАЗИК Katerina, STOJANOVSKA Docent Marija, KUSEVSKA PhD. PIDGIN AND CREOLE LANGUAGE	103
м-р Марија КРСТЕВА м-р Драган ДОНЕВ ТЕМАТСКИТЕ ПРЕОКУПАЦИИ ВО „ДОЛГА ЦРНЕЧКА ПЕСНА“ НА РИЧАРД РАЈТ Marija Krsteva Dragan Donev THEMATIC PREOCCUPATIONS IN RICHARD WRIGHT’S „LONG BLACK SONG“	113

- д-р Ранко МЛАДЕНОСКИ
д-р Толе БЕЛЧЕВ
МАКЕДОНСКИ ПОЕМИ И ЕПОВИ ЗА НАЈСЛАВНИОТ МАКЕДОНСКИ КРАЛ
Ranko Mladenoski, Ph. D.
Tole Belcev, Ph. D.
MACEDONIAN POEMS AND EPICS ABOUT THE MOST FAMOUS
MACEDONIAN KING 119
- Пацка ТАСЕВА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
ЕСТЕТСКАТА ФУНКЦИЈА НА СИМБОЛОТ ВО „БЕЛИ МУГРИ“ ОД РАЦИН
Paska TASEVA
Tole BELCEV, Ph. D.
AESTHETIC FUNCTION OF SYMBOLS IN “WHITE DAWNS” BY RACIN..... 131
- д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА
ПОРТРЕТИРАЊЕ ПРЕКУ ДЕСКРИПЦИЈА
(За портретите на Францка и Лојзе во романот
„На пругорнината“ од Иван Цанкар)
Lusi Karanikolova – Cocorovska, PhD
PORTRAYAL THROUGH DESCRIPTION
(About the portrayals of Francka and Lojze in the novel
“Na prugorninata“ by Ivan Cankar) 141
- Сања СПАСКОВА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
НАРАТОРИТЕ И ФОКАЛИЗАТОРИТЕ ВО РОМАНОТ
„СМРТТА НА ДИЈАКОТ“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ
Sanja Spaskova
Tole Belcev, Ph. D.
NARRATORS AND FOCALIZERS IN THE NOVEL
‘THE DEATH OF THE NOVICE’ BY DRAGI MIHAJLOVSKI 151
- д-р Јованка ДЕНКОВА
ИЗМИСЛУВАЊЕ ИЛИ РЕАЛНОСТ НА ДЕТСКИОТ СВЕТ
Jovanka DENKOVA, Ph.D.
FANTASY OR REALITY OF THE CHILD’S WORLD 161
- д-р Ева ЃОРЃИЈЕВСКА
Canone inverso или за уметноста и бескрајот
(критички осврт на романот од Паоло Мауренсиг)
Eva GJORGJIEVSKA, PhD
Canone inverso or the art and the infinity
(Critical review on the novel of Paolo Maurenzig)..... 169
- Данче СТЕФАНОВСКА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
НАРАТОРИТЕ ВО „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ
Danche STEFANOVSKA
Tole BELCEV, Ph. D.
NARRATORS IN „THE DAUGHTER OF THE MATHEMATICIAN”
BY VENKO ANDONOVSKI 175

д-р Ева ЃОРЃИЕВСКА м-р Јована КАРНИКИЌ КАРЛО ГОЛДОНИ И РЕФОРМАТА НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ТЕАТАР Eva GJORGJEVSKA, PhD Jovana KARANIKIKJ, MA CARLO GOLDONI AND THE REFORM OF ITALIAN THEATER	185
м-р Крсте ИЛИЕВ м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА ИСКУШЕНИЕТО И СПАСЕНИЕТО ВО СЕР ГАВЕЈН И ЗЕЛЕНИОТ ВИТЕЗ Krste ILIEV Natalija POP ZARIEVA TEMPTATION AND SALVATION IN SIR GAWAIN AND THE GREEN KNIGHT	191
м-р Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЕДНО ДРАМСКО ЧИТАЊЕ НА БАЛКАНОТ ВО „СЛОВЕНСКИОТ КОВЧЕГ“ НИЗ БЕЛА, ЛИКОТ-НОМАД Milena RISTOVA-MIHAILOVSKA, MA DRAMA READING OF THE BALCAN PENINSULA IN ‘SLAV CASKET’ THROUGH BELA, THE NOMAD CHARACTER	197
Проф. д-р Луси КАРНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ДЕСКРИПТИВНИТЕ „СЛИКИ“ ВО РОМАНОТ „СЕЛИДБИ“ ОД МИЛОШ ЦРЊАНСКИ Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD DESCRIPTIVE “PICTURES“ IN THE NOVEL “SELIDBI“ BY MILOS CRNJANSKI	207
м-р Биљана ИВАНОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА м-р Снежана КИРОВА м-р Татјана УЛАНСКА ЗОШТО ДА СЕ УЧАТ СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ? Biljana Ivanova, M.A. Dragana Kuzmanovska PhD. Snezana Kirova M.A. Tatjana Ulanska M.A. WHY LEARNING FOREIGN LANGUAGES?	223
Магдалена БАТЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ЗА КОМПЛЕКСНОСТА НА ИЗУЧУВАЊЕ НОВИ ЗБОРОВИ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Magdalena BATEVSKA Nina DASKALOVSKA ON THE COMPLEXITY OF LEARNING NEW WORDS IN ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTION	229

Марија КУЛАКОВА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА МОДЕРНАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Marija Kulakova Nina Daskalovska, Ph.D. INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING	239
м-р Марија Тодорова м-р Весна Коцева АНКСИОЗНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК Marija, Todorova Vesna, Kocева FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ANXIETY	253
д-р Виолета ДИМОВА д-р Махмут ЧЕЛИК Умит СУЛЕЈМАНИ ИСТРАЖУВАЧКИТЕ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ – ОСНОВЕН УСЛОВ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КОГНИТИВНАТА НАСТАВА ВО ПАРАЛЕЛНИТЕ СО ТУРСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК Violeta DIMOVA, Ph. D Mahmut CELIK, Ph. D Umit SULEIMANI RESEARCH METHODS AND TECHNIQUES – MAIN CONDITION FOR COGNITIVE EDUCATION IN CLASSES WITH INSTRUCTION IN TURKISH LANGUAGE	259
Анжела НИКОЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ВОКАБУЛАРОТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Anzela NIKOLOVSKA INTEGRATION OF VOCABULARY INSTRUCTION INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING	265
д-р Билјана ИВАНОВСКА „BLENDED LEARNING“ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА Biljana IVANOVSKA, Ph. D. BLENDED LEARNING“ AS A METHOD WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	273

м-р Биљана ИВАНОВА¹
д-р Драгана КУЗМАНОВСКА
м-р Снежана КИРОВА
м-р Татјана УЛАНСКА

ЗОШТО ДА СЕ УЧАТ СТРАНСКАТЕ ЈАЗИЦИ?

Апстракт: „Колку јазици знаеш, толку вредиш“ – оваа позната изрека е една од најупотребуваните изреки во последно време. Напредокот на технологијата овозможи да бидеме поврзани со сите луѓе во светот и да бидеме запознаени со сите случувања кои го опкружуваат истиот. Учиме за нови култури, традиции, обичаи и се запознаваме со нови земји. Кога купуваме некој производ неговото упатство најчесто е напишано на странски јазик. Истото се случува и со музиката, филмовите, сериите, рекламите што ни покажува дека комуникацијата на странски јазик станува секојдневна потреба.

Во овој труд ќе се осврнеме на прашањето зошто да се учат странските јазици, која е мотивацијата за тие да се научат и која е придобивката од нив.

Клучни зборови: *странски јазик, учење, мотивација, придобивка.*

Biljana Ivanova, M.A.²
Dragana Kuzmanovska PhD.
Snezana Kirova M.A.
Tatjana Ulanska M.A.

WHY LEARNING FOREIGN LANGUAGES?

Abstract: ‘The more languages you know, the more you are a person’ – this famous saying is still greatly popular. Technology and its constant advancement provide an opportunity to connect people from around the world and keep them informed with the state-of-the-art news in it. We learn about new cultures, traditions, and customs and familiarize ourselves with new countries. When we buy a new product we often find the instructions written in a foreign language. The same happens with the music, films, soap operas, advertisements, TV-commercials which constantly points to the fact that communication in a foreign language becomes an essential need.

Key words: *foreign language, learning, motivation, gain.*

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

² Goce Delcev University, Stip, Macedonia

1. Вовед

Најголем предизвик за секој наставник е да ги мотивира своите студенти и ученици да ги слушаат кога зборуваат, она што го слушаат да го запаметат и доколку е возможно додека го прават сето тоа да се забавуваат. Тоа воопшто не е лесна цел, но сепак ние се обидуваме на еден или на друг начин секогаш да го направиме тоа. Понекогаш успеваме помалку, понекогаш повеќе но најголемото задоволство е кога гледате како тие студенти односно ученици повторно доаѓаат на предавања и часови.

Бидејќи секој момент е драгоцен кога станува збор за учење на странски јазик најголемо внимание посветуваме на комуникацијата и пишувањето. Во исто време ги следиме современите трендови и методи за учење на странски јазик, а нашите наставници редовно одат на конференции и семинари каде што го прошируваат своето знаење во однос на јазикот и во однос на неговото изучување. Покрај тоа ги користиме најсовремените учебници и помагала, компјутери, ЦД, DVD, интернет и слично.

Иако постојат два типа на мотивација кои во овој случај им помагаат на студентите и учениците да ги изучуваат странските јазици и тоа мотивацијата од потреба која е застапена кај повозрасните ученици односно студенти и мотивацијата од пријатност која е застапена кај децата, сепак мотивацијата за учење на странски јазик доста влијае и на волјата на студентот односно ученик. Некои може да се откажат, а некои ќе продолжат да учат дури и да им е напорно и досадно. Но, може да биде и сосема поинаку бидејќи изучувањето на странските јазици стана пресудно за одреден успех во животот и затоа не мора, а и не може да се гледа на истото како на своевидна обврска.

2. Мотивација за учење на странски јазик

Со истражувањето на мотивацијата за учење на странски јазик најмногу се занимава Золтан Дорни (Zoltan Dörnyei) кој најмногу истражувал во Унгарија каде што живеел и работел. Тој ја сметал Унгарија за типичен европски пример за учење на странски јазици. Тој истакнува дека најважно од се е географскиот и политичкиот фактор кој влијае на ставовите и мотивацијата за учење. (Dörnyei, 2001). И контекстот во којшто се учи странскиот јазик е исто многу важен дел од изучувањето на истиот што доведува до заклучок дека странскиот јазик се учи од практични причини, а како резултат на тоа доаѓа до употреба на таканаречената инструментална мотивација која води до успех во учењето. Но, според Дорни (Dörnyei), не треба да се занемари ниту интегративната мотивација која тој ја наведува како фактор во учењето на странскиот јазик (Dörnyei, 2005). На тој начин тој наидува на една интегративна компонента која вклучува инструментална ориентација, а тоа би била желбата за учење на јазикот од прагматични причини. Со ова тој се обидува ја да побие инструментално-интегративната дихотомија која преовладува во литературата за мотивацијата за учење на странски јазик (Gardner и Lambert, 1972). Од добиените резултати Дорни (Dörnyei) смета дека компонентата интегративност содржи две различни варијабли, едната е практичната иницијатива, а другата се личните ставови спрема членовите на

заедницата на странскиот јазик. За да овие две компоненти се спојат и делуваат заедно потребно е да се согледа како компонентата интегративност се темели врз истражувањето на „можно јас“ (possible selves) кое ги претставува идеите на поединецот, она што е тој и што би можел тој да стане и на тој начин да овозможи поврзаност и врска помеѓу спознавањето и мотивацијата. (Markus и Nurius, 1986, и Dörnyei, Z., Csizér, K., & Németh, N., 2006). Секако не треба да се занемари и анксиозноста која е секогаш присутна кога се изучува странски јазик. Многу е важно студентите и учениците да научат како мотивацијата, анксиозноста и самовреднувањето влијаат врз нивниот начин на учење на странскиот јазик и затоа е потребно анксиозноста да се намали, а мотивацијата да се зголеми преку афективна, смирена атмосфера без притоа да се занемари однесувањето на студентите односно учениците. (Kirova, S., Petkovska, B., Koceva, D., 2012)

Мотивацијата за учење на странски јазик варира од личност до личност. На сите ни е познат примерот како седиме со книгата во рацете и гледаме во неа безволно. Тоа дефинитивно не е еден од начините на учење на странски јазик. Ако возрасните се огледаат на децата како тие го прават тоа можат многу да научат. Мораат да најдат нешто што ќе ги забавува. Со тоа мотивацијата на одредена личност за учење на странски јазик ќе биде веќе изградена. Едноставно е дури и секој ден да се учи малку по малку или барем само два збора дневно - исходот од учењето ќе биде позитивен, а мотивацијата нема да ослаби и ќе придонесе до истражување на зборовите во речник, на интернет и во разна дополнителна литература. Неколку начини на кои се мотивираат студентите, а се однесуваат на однесувањето на наставниците е тоа дека тие треба да бидат: трпеливи (некои студенти го совладуваат материјалот побрзо отколку другите и освен што учат странски јазик тие учат и за други култури и земји кои им помагаат да бидат светски граѓани и затоа е потребно наставникот да биде смирен и да ги почека сите да го научат зададеното од негова страна), забавни и позитивни (ова се однесува на самиот наставник и како тој се однесува на часот, колку повеќе наставникот ужива во своето предавање до толку повеќе ќе се однесуваат на таков начин и неговите студенти), да прават различни активности (една иста материја може да се повторува неколку пати на различни начини и секогаш тоа за студентите да биде интересно), да им дозволи на студентите да успеат (колку повеќе студентите гледаат дека успеваат во тоа што го работат толку повеќе ќе си поставуваат поголеми предизвици) и на крајот да ги наградат студентите (наградувањето на студентите со позитивни коментари и цени ги поттикнува за поуспешно вршење на нивните обврски и учење на јазикот). (Petkovska, 2011)

3. Кога е најдобро да се почне со изучување на странски јазик?

Сите во нашето детство сме го совладале мајчиниот јазик. Тоа само по себе кажува дека кај децата мотивацијата за учење е вродена и дека само погрешните пристапи кон истата се оние кои ја уништуваат и затоа таа мора да се открива и во подоцнежните години. Откако детето ќе го усвои основниот речник и одредените граматички правила од својот мајчин јазик сосема е подготвено да запознае нов јазик. Децата кои имаат само еден мајчин јазик се подготвени да го

изучуваат странскиот јазик околу својата четврта година што сепак зависи и од детето во однос на желбата, опкружувањето, концентрацијата, подготвеноста за памтење, повторување и слушање.

Кога детето се наоѓа помеѓу 4 и 6-годишна возраст најдобро е да го изучува странскиот јазик преку игра. Тоа значи дека детето ќе го учи само тоа што го интересира преку забавен начин на учење како што е играта, песната и глумата. За разлика од децата, возрасните го учат јазикот и доколку не им е интересен, но, сепак, знаат дека со неговото изучување можат да постигнат одредена цел која си ја имаат зацртано при изучувањето на странскиот јазик.

Ако се прави споредба меѓу изучувањето на странскиот јазик од страна на децата и на возрасните децата се оние на кои им е многу полесно да ги изучуваат странските јазици од причина што кога се наоѓаат помеѓу 0 и 10 годишна возраст многу полесно ги усвојуваат интонацијата, ритамот, структурата и изговорот на одреден јазик. Тоа значи дека учењето од мали нозе претставува добар почеток за непрекорен изговор во иднина и дека тоа позитивно се одразува на интелектуалните способности на една личност и поставува една основа за запознавање и учење на други култури, комуницирање со различни личности со кои не може да се комуницира на мајчиниот јазик, усовршување на јазикот на факултет или училиште и користење на истиот во работните можности.

4. Како се учи странскиот јазик и до кога?

Кога се раѓаме и сè додека раснеме не знаеме како и кога сме го научиле мајчиниот јазик. Научниците велат дека истото треба да се прави и со странскиот јазик иако сметаат дека тоа е многу тешко да се постигне што и се докажува од самото наше работно искуство, бидејќи возрасните изучувачи на странскиот јазик бараат од нас разни објаснувања за одредени јазични работи кои тие тешко ги разбираат и совладуваат, што не е случај со децата. Учењето на јазикот кај децата е несвесно, длабоко и поврзано со емоциите што покажува на учество на обете хемисфери на мозокот. Левата страна на хемисферата е логична, аналитичка, полна со правила и граматика додека десната страна е онаа со која внимаваме, забележуваме, гледаме, оценуваме одредена целина. Порано се сметало дека при изучувањето на странски јазик се користела само левата страна на мозокот но се открило дека само со таа страна не можеме да го изучуваме јазикот и дека ни е потребна и десната страна на хемисферата што значи дека овие две страни на мозокот мора да се обединат, а при постигнувањето на целта, во случајов изучување на еден јазик. Тоа значи дека пред да ја користиме левата страна на хемисферата прво ја вклучуваме десната со која забележуваме, а потоа левата со која анализираме. За нас наставниците најважно е да ги разбереме нашите студенти односно ученици и да откриеме кој начин најмногу му лежи и на истиот да се приспособиме, бидејќи некои од нив повеќе ја користат левата страна на мозокот, а другите десната.

Што се однесува до тоа до кога е најдобро да се изучува странскиот јазик не постои одредена старосна граница што значи дека дури и кога луѓето ќе наполнат 60 па и повеќе години имаат еластичност на мозокот и способност на учење која

ја поседуваат и децата, но, сепак, тоа зависи од колку тие го вежбаат мозокот со читање на книги, решавање на крстозбори итн. за истиот да не се опушти и да не покаже максимум кој при изучувањето на странскиот јазик се бара од мозокот.

5. Заклучок

Иако постојат одредени работи кои некогаш претставуваат пречка во учењето на странскиот јазик, како непознавање на доволно зборови од јазикот кои помагаат во разбирањето и користењето на јазикот, потоа изучувањето на граматиката и најголемиот проблем пишувањето, слабата организираност и лошите навики кои најмногу се забележуваат кај студентите кои полагаат испит или кај учениците кои полагаат државна матура како и при правењето на одредени проекти сепак со основните извори на мотивација и со нивна правилна употреба се доаѓа и до резултатите од учењето на странскиот јазик. Меѓу неколкуте мора да се споменат: комуникација со луѓето од целиот свет, создавање на успех во приватниот и професионалниот живот, полесна работа со компјутери, разни програми, читање на книги, форуми, весници, веб-страници, разни патувања кои придонесуваат за користење на странските јазици во разни земји од светот. Сите овие работи укажуваат на фактот дека учењето на странските јазици воопшто не треба да се занемари и дека треба да се обрне особено внимание на нивното изучување кое за одредени јазици е застапено од најрана возраст на децата, а за останатите во подоцнежни години. Не за цабе се вели дека јазикот е оној кој ги сплотува луѓето.

Користена литература

1. Dörnyei, Z. (2001). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
3. Dörnyei, Z., Csizér, K., & Németh, N. (2006). *Motivation, language attitudes and globalisation: A Hungarian perspective*. Clevedon, England: Multilingual Matters.
4. Gardner, R.C., & Lambert, W.E. (1972) *Attitudes and motivation: Second language learning*. Newbury House.
5. Kirova S., Petkovska B., Koceva D., “Investigation of motivation and anxiety in Macedonia while learning English as a second/foreign language”. WCES-2012 (WORLD CONFERENCE ON EDUCATIONAL SCIENCES), Barcelona, Spain, 02.02.2012- 05.02.2012.
6. Markus, H., & Nurius, P. (1986). Possible selves. *American Psychologist*, 41(9), 954-969.
7. Petkovska. B. Master thesis: *The Affective Factors in EFL: Investigation of motivation and anxiety in Macedonia*, 2011 – (unpublished)